

Zodpovednosť štátu v medzinárodnom práve verejnom

Abstrakt

Rigorózna práca pojednáva o histórii zodpovednosti štátov v medzinárodnom práve, popisuje akcie Rady bezpečnosti OSN v tejto problematike. Rozoberá taktiež pravidlá pre vznik medzinárodnej zodpovednosti štátu a ich implementáciu. Práca sa venuje aj vzťahu medzi zmluvným právom a právom zodpovednosti štátov, ako aj okolnostiam vylučujúcim protiprávnosť, menovite sem patrí: vyššia moc, núdza, odôvodnenie, ospravedlnenie, omyl. Zaoberá sa aj prekročením kompetencií a významom tohto inštitútu pri zodpovednosti štátov v medzinárodnom práve. Práce Komisie OSN pre medzinárodné právo v oblasti zodpovednosti štátov za iné ako protiprávne správanie sú taktiež medzi oblasťami nachádzajúcimi sa v tejto práci. Ďalšie fenomény podchytené v práci sú reparácia, kompenzácia a zodpovednosť štátov v medzinárodnom práve v kontexte činov spáchaných jednotlivcami. Taktiež uvádzame exkurz do právnej úpravy zodpovednosti štátov a pašovania migrantov, právneho režimu zodpovednosti na šírom mori, zodpovednosti v kozmickom práve a pri zhromažďovaní informácií.

Dôležitý pohľad je venovaný otázke sukcesie štátov do zodpovednosti za medzinárodne protiprávne konanie – na probléme viazanosti nových štátov, t.j. štátov nástupcov medzinárodne protiprávnym konaním štátu predchodcu sa práca snaží postihnúť základné vzorce právnej úpravy v oblasti zodpovednosti štátov v medzinárodnom práve. Práca skúma režim sukcesie nového štátu vo vzťahu k zodpovednosti z hľadiska zakotvenia v právnych predpisoch, rozhodnutiach súdov ako aj vo vedeckej literatúre. Tieto zdroje pomáhajú načrtnúť dôvody obhajovania teórie sukcesie ako aj jej odmietania.

Práca predostiera komparáciu sukcesie do zmluvných vzťahov štátu predchodcu a sukcesie do zodpovednosti za protiprávne konanie predchodcu. Hoci sa jedná inštitúty spravujúce sa odlišnou logikou, pri bližšom skúmaní je zaujímavé, že v literatúre a prácach špeciálnych komisií možno pozorovať zrkadlovo protipólne návrhy *de lege ferenda*. Práca rozoberá, kedy sa navrhuje aplikovať princíp univerzálnej sukcesie s možnosťou štátu odmietnuť prechod niektorých práv alebo povinností a kedy sa preferuje, aby k sukcesii vlastne nedochádzalo (všeobecné pravidlo) okrem presne stanovených situácií (následky protiprávneho konania sa viažu na územie štátu nástupcu; štát nástupca vyjadril akceptáciu zodpovednosti za konanie štátu predchodcu...).

Jedná sa o do dnešného dňa relevantnú tému napriek tomu, že mnohí považujú éru formovania nových štátov, ktorá prinášala množstvo otáznikov a výziev z hľadiska sukcesie,

za viac menej ukončenú, nakoľko k sukcesiám štátov dochádza dodnes. Práca využíva komparatívnu metódu, skúma aktuálny stav poznania v problematike a zhromaždením, usporiadaním a užitočnou interpretáciou známych faktov sa pokúša o nový pohľad na známe poznatky.

Kľúčové slová:

Sukcesia, zodpovednosť, medzinárodné právo